

საქართველოს სახელით
საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს

პლენუმი
გადაწყვეტილება

№ 3/1/633, 634

2016 წლის 13 აპრილი

ქ. ბათუმი

პლენუმის შემადგენლობა:

გიორგი პაპუაშვილი – სხდომის თავმჯდომარე, მომხსენებელი მოსამართლე;

ქეთევან ერემაძე – წევრი;

კონსტანტინე ვარძელაშვილი – წევრი;

ზაზა თავაძე – წევრი;

მაია კოპალეიშვილი – წევრი;

ოთარ სიჭინავა – წევრი;

მერაბ ტურავა – წევრი;

ლალი ფაფიაშვილი – წევრი;

თამაზ ცაბუტაშვილი – წევრი.

სხდომის მდივანი: დარეჯან ჩალიგავა.

საქმის დასახელება: საქართველოს უზენაესი სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 269-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის კონსტიტუციურობის თაობაზე და საქართველოს უზენაესი სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის და 269-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის კონსტიტუციურობის თაობაზე.

დავის საგანი:

ა) №633 კონსტიტუციურ წარდგინებაზე – საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 269-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის კონსტიტუციურობა, საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მეორე წინადადებასთან მიმართებით.

ბ) №634 კონსტიტუციურ წარდგინებაზე – საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის იმ ნორმატიული შინაარსის კონსტიტუციურობა, რომელიც გამორიცხავს სასამართლოს შესაძლებლობას, გასცდეს საკასაციო საჩივრის ფარგლებს იმ შემთხვევაში, როდესაც შესაძლოა სახეზე იყოს ისეთი პირის მსჯავრდება, რომლის მიერ ჩადენილი ქმედება განაჩენის გამოტანის დროს დანაშაულს აღარ წარმოადგენს საქართველოს

კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მეორე წინადადებასთან და მე-40 მუხლის მე-3 პუნქტთან მიმართებით, ასევე 269-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის კონსტიტუციურობა საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მეორე წინადადებასთან მიმართებით.

I

აღწერილობითი ნაწილი

1. 2015 წლის 10 და 11 მარტს საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ (მოსამართლეები – მაია ომხარელი, პაატა სილაგაძე და გიორგი შავლიაშვილი) საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს მიმართა ორი კონსტიტუციური წარდგინებით, რომლებიც შესაბამისად დარეგისტრირდნენ 633 და 634 ნომრით. №633 და №634 კონსტიტუციური წარდგინებების არსებითად განსახილველად მიღების საკითხის გადასაწყვეტად საკონსტიტუციო სასამართლოს პლენუმის განმწესრიგებელი სხდომა, ზეპირი მოსმენის გარეშე, გაიმართა 2015 წლის 25 მაისს. 2015 წლის 10 ივნისის № 3/2/634 საოქმო ჩანაწერის თანახმად, №633 და №634 კონსტიტუციური წარდგინებები, გაერთიანდა ერთ საქმედ მათი ერთობლივად გადაწყვეტის მიზნით, გაერთიანდა ერთ საქმედ.
2. №633 და №634 კონსტიტუციურ წარდგინებაში საკონსტიტუციო სასამართლოსადმი მიმართვის საფუძვლად მითითებულია: „საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-19 მუხლის მე-2 პუნქტი და „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-7 მუხლის მე-3 პუნქტი.
3. №633 და №634 კონსტიტუციური წარდგინების დავის საგანს წარმოადგენს საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 269-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი. სადავო ნორმის თანახმად, თუ განაჩენის გამოტანის მომენტისათვის ახალი კანონი აუქმებს ქმედების დანაშაულებრიობას, სასამართლო მიიღებს გამამტყუნებელ განაჩენს სასჯელის დანიშვნით და მისი მოხდისაგან გათავისუფლებით. საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მეორე წინადადების თანახმად, „კანონს, თუ ის არ ამსუბუქებს ან არ აუქმებს პასუხისმგებლობას, უკუძალა არა აქვს“.
4. №634 კონსტიტუციური წარდგინების დავის საგანს აგრეთვე წარმოადგენს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილი, რომელიც ადგენს, რომ საკასაციო საჩივარი განიხილება საჩივრისა და მისი შესაგებლის ფარგლებში. აღნიშნული ნორმა სადავოა საქართველოს კონსტიტუციის მე-40 მუხლის მე-3 პუნქტთან მიმართებით, რომელიც განსაზღვრავს, რომ დადგენილება ბრალდებულის სახით პირის პასუხისმგებლობაში მიცემის შესახებ, საბრალდებო დასკვნა და გამამტყუნებელი განაჩენი უნდა ემყარებოდეს მხოლოდ უტყუარ მტკიცებულებებს. სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილი სადავოა აგრეთვე კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტთან მიმართებით, „კანონს, თუ ის არ ამსუბუქებს ან არ აუქმებს პასუხისმგებლობას, უკუძალა არა აქვს“.
5. №633 კონსტიტუციურ წარდგინებაში მითითებულია, რომ 2015 წლის 6 მარტს საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ შეაჩერა საქმისწარმოება მსჯავრდებულ გიორგი მოწენიძის საკასაციო საჩივრის განხილვასთან დაკავშირებით. ქუთაისის საქალაქო სასამართლომ გიორგი მოწენიძე დამნაშავედ ცნო რიგ დანაშაულებში, მათ შორის 238¹ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენაში. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2013 წლის 2 ოქტომბრის განაჩენით მას სასჯელად განესაზღვრა 3 წლით თავისუფლების აღკვეთა, დამატებითი სასჯელის სახით ჯარიმა 3000 ლარი, აქედან 2000 ლარი 238¹ მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული დანაშაულის ჩადენისთვის. 2013 წლის 11 დეკემბერს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 238¹ მუხლში შესული ცვლილების შედეგად, ქმედება, რომლისთვისაც გიორგი მოწენიძეს მსჯავრი დაედო, აღარ წარმოადგენდა დანაშაულს. შესაბამისად, გიორგი მოწენიძემ შუამდგომლობით მიმართა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვა 238¹ მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულისთვის დანიშნული სასჯელისგან გათავისუფლება. 2014 წლის 8 ივლისის განაჩენით მისი შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა და იგი გათავისუფლდა ჯარიმის გადახდისაგან. ამის შემდეგ მსჯავრდებულმა საკასაციო საჩივრით მოითხოვა 238¹ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ დანაშაულში უდანაშაულოდ ცნობა და გადახდილი ჯარიმის დაბრუნება.
6. №634 კონსტიტუციურ წარდგინებაში აღნიშნულია, რომ საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ, 2015 წლის 6 მარტს შეაჩერა მსჯავრდებულ ლაშა აღნიაშვილის საკასაციო საჩივართან დაკავშირებით მიმდინარე სისხლის სამართლის საქმისწარმოება და კონსტიტუციური წარდგინებით მიმართა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს.
7. №633 და №634 კონსტიტუციური წარდგინებების ავტორი მიუთითებს, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტი ადგენს პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი კანონის უკუძალით გავრცელების ვალდებულებას. სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 269-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად, დანაშაულის დეკრიმინალიზაციის მიუხედავად, სავალდებულოა პირის მსჯავრდება, სასჯელის დანიშვნა და მხოლოდ ამ პროცედურების შემდგომ სასჯელის მოხდისაგან მისი გათავისუფლება. აღნიშნული ხორციელდება იმ ვითარებაში, როდესაც ქმედება, რომელიც მისი ჩადენის მომენტში დანაშაულს წარმოადგენდა, დეკრიმინალიზებულია. უზენაესი სასამართლო მიიჩნევს, რომ ამგვარ სიტუაციაში პირის დამნაშავედ ცნობა ხდება განაჩენის გამოტანის დროს არარსებული (დეკრიმინალიზებული) სისხლის სამართლის კანონის საფუძველზე, რაც ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მე-2 წინადადებას.

8. დამატებით, №634 კონსტიტუციურ წარდგინებაში საქართველოს უზენაესი სასამართლო მიუთითებს, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილიდან გამომდინარე, სასამართლო უფლებამოსილია, იმსჯელოს საქმეზე მხოლოდ საკასაციო მოთხოვნის ფარგლებში. იგი მიიჩნევს, რომ სადავო ნორმის საფუძველზე, საკასაციო სასამართლოს ერთმევა შესაძლებლობა, მხარის მოთხოვნის არარსებობის პირობებში, საკუთარი ინიციატივით უდანაშაულოდ ცნოს პირი ქმედების დეკრიმინალიზაციის გამო, რაც ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მეორე წინადადებას. უზენაესი სასამართლო ასევე განმარტავს, რომ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი საკასაციო საჩივრის წარდგენის შემდგომ არც მოთხოვნის გაზრდის შესაძლებლობას ითვალისწინებს.

9. №634 კონსტიტუციური წარდგინების ავტორის აზრით, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილი აგრეთვე ეწინააღმდეგება კონსტიტუციის მე-40 მუხლის მე-3 პუნქტს. სასამართლოს აზრით, თუ თავად მხარე არ დააყენებს შესაბამის მოთხოვნას, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის საფუძველზე, სასამართლოს არ შეუძლია საკუთარი ინიციატივით გაათავისუფლოს ის დაკისრებული პასუხისმგებლობისგან. შესაბამისად, სასამართლოს უხდება იმ ქმედებაზე მსჯელობა და სამართლებრივი შეფასება, რომელიც საქმის განხილვისა და გადაწყვეტის მომენტისათვის დანაშაულს აღარ წარმოადგენს, რაც ნიშნავს ბრალდებულის გამამტყუნებელი განაჩენის უტყუარი და საკმარისი მტკიცებულებების გარეშე გამოტანის შესაძლებლობას და, შესაბამისად, არღვევს კონსტიტუციის მე-40 მუხლის მე-3 პუნქტს. კონსტიტუციური წარდგინების ავტორის აზრით, კონსტიტუციური პრინციპების ამგვარი დარღვევა ვერ იქნება გამართლებული მხარეთა თანასწორობის და შეჯიბრებითობის პრინციპზე აპელირებით.

10. საკუთარი არგუმენტაციის გასამყარებლად №633 და №634 კონსტიტუციური წარდგინების ავტორები უთითებენ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკასა და სხვადასხვა სახელმწიფოთა შესაბამის კანონმდებლობებზე.

11. 2015 წლის 18 დეკემბერს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს ახსნა-განმარტებით მიმართა საქართველოს პარლამენტის წარმომადგენელმა. ახსნა-განმარტების თანახმად, №633 და №634 კონსტიტუციური წარდგინების დავის საგანი – საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 269-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი იცავს ბრალდებულის კანონიერ უფლებას, უარი თქვას მის მიმართ დევნის შეწყვეტაზე ქმედების დეკრიმინალიზაციის გამო და მოითხოვოს პროცედურების გაგრძელება, რათა მიაღწიოს წარდგენილ ბრალდებაში სრულ გამართლებას.

12. მეორე მხრივ, პარლამენტის წარმომადგენელმა ყურადღება გაამახვილა იმაზე, რომ კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მიზნებისთვის „პასუხისმგებლობა“ ნიშნავს სახელმწიფოს მიერ გატარებული იძულებითი ღონისძიებების ერთობლიობას. სახელმწიფოს მიერ მიღებული ზომები, პასუხისმგებლობად რომ ჩაითვალოს, მას უნდა ახასიათებდეს პასუხისმგებლობის – სასჯელის დაკისრების მიზნები: სამართლიანობის აღდგენა, ახალი დანაშაულის თავიდან აცილება, დამნაშავის რესოციალიზაცია და სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის დაკისრების დამატებითი სამართლებრივი შედეგები (ნასამართლობა, რეციდივი და სხვ.). სადავო ნორმის მიხედვით, პირს მხოლოდ დამნაშავის სტატუსი ენიჭება, მაგრამ მის მიმართ არ დგება რომელიმე ის სამართლებრივი შედეგი, რაც საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებების მიხედვით, პასუხისმგებლობის ელემენტად შეიძლება ჩაითვალოს. შესაბამისად, მხოლოდ დამნაშავის სტატუსი არ წარმოადგენს პასუხისმგებლობის დაკისრებას და არ აქცევს სადავო ნორმას კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მე-2 წინადადებასთან შეუსაბამოდ.

II

სამოტივაციო ნაწილი

1. „საკონსტიტუციო სამართალწარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-13 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, საქმის განხილვის მომენტისათვის სადავო აქტის გაუქმება ან ძალადაკარგულად ცნობა იწვევს საკონსტიტუციო სასამართლოში საქმის შეწყვეტას, გარდა ამ მუხლის მე-6 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევებისა. ეს უკანასკნელი კი ადგენს, რომ „საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ საქმის არსებითად განსახილველად მიღების შემდეგ, სადავო აქტის გაუქმებისას ან ძალადაკარგულად ცნობისას, თუ საქმე ეხება საქართველოს კონსტიტუციის მეორე თავით აღიარებულ ადამიანის უფლებებსა და თავისუფლებებს, საკონსტიტუციო სასამართლო უფლებამოსილია, გააგრძელოს სამართალწარმოება და გადაწყვიტოს გაუქმებული ან ძალადაკარგულად ცნობილი სადავო აქტის საქართველოს კონსტიტუციასთან შესაბამისობის საკითხი იმ შემთხვევაში, თუ მისი გადაწყვეტა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია კონსტიტუციური უფლებებისა და თავისუფლებების უზრუნველსაყოფად“.

2. №634 კონსტიტუციური წარდგინების ავტორი მიიჩნევს, რომ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც საკასაციო სასამართლოს უკრძალავს, გასცდეს საკასაციო საჩივრისა და მისი შესაგებლის ფარგლებს და დანაშაულის დეკრიმინალიზების შემთხვევაში საკუთარი ინიციატივით გაათავისუფლოს პირი პასუხისმგებლობისგან, ეწინააღმდეგება პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი კანონის გამოყენების პრინციპს (კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მეორე წინადადება) და გამამტყუნებელი განაჩენის უტყუარ მტკიცებულებებზე დაფუძნების მოთხოვნას (საქართველოს კონსტიტუციის მე-40 მუხლის მე-3 პუნქტი).

3. №634 კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ არსებითად განსახილველად მიღებულ იქნა 2015 წლის 10 ივნისს. საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ წარდგინების არსებითად განსახილველად მიღების დროისათვის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის სადავო ნორმატიული შინაარსი ძალაში იყო და მოქმედებდა.

4. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ 2015 წლის 29 სექტემბერს მიიღო გადაწყვეტილება № 3/1/608,609 საქმეზე „საქართველოს უზენაესი სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის კონსტიტუციურობის თაობაზე და საქართველოს უზენაესი სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 297-ე მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის კონსტიტუციურობის თაობაზე“. აღნიშნულ საქმეში ერთ-ერთ დავის საგანს წარმოადგენდა №634 კონსტიტუციურ წარდგინებაში სადავოდ გამხდარი სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც საქმის განხილველ საკასაციო სასამართლოს არ აძლევდა საკუთარი ინიციატივით პირის პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლების შესაძლებლობას, როდესაც ქმედების ჩადენის შემდეგ მიღებული კანონი აუქმებდა ქმედების დანაშაულებრიობას.

5. მიუხედავად იმისა, რომ № 3/1/608,609 საქმეზე კონსტიტუციური წარდგინების ავტორი დავობდა სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის კონსტიტუციურობაზე საქართველოს კონსტიტუციის მე-40 მუხლის მე-3 პუნქტთან მიმართებით, საკონსტიტუციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ უზენაესი სასამართლოს მიერ იდენტიფიცირებული კონსტიტუციური პრობლემა – დანაშაულის დეკრიმინალიზების შემთხვევაში პირის პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლების საკითხი დაცული იყო საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მეორე წინადადებით. შესაბამისად, სადავო ნორმა შეაფასა აღნიშნულ კონსტიტუციურ პრინციპთან მიმართებით. საკონსტიტუციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის სადავო ნორმატიული შინაარსი, რომელიც ქმედების ჩადენის შემდეგ მიღებული კანონის საფუძველზე დანაშაულის დეკრიმინალიზების შემთხვევაში არ აძლევდა საკასაციო სასამართლოს უფლებამოსილებას, გასცდენოდა საჩივრის ან შესაგებლის ფარგლებს და საკუთარი ინიციატივით გათავისუფლებინა პირი პასუხისმგებლობისგან, ატარებდა ბლანკეტური შეზღუდვის ხასიათს. ნორმა რაიმე გამართლების გარეშე ზღუდავდა შემამსუბუქებელი კანონის უკუშემაღვრელ გამოყენების კონსტიტუციურ პრინციპს. შესაბამისად, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის სადავო ნორმატიული შინაარსი არაკონსტიტუციურად და ძალადაკარგულად იქნა ცნობილი საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მე-2 წინადადებასთან მიმართებით.

6. შესაბამისად, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის სადავო ნორმატიულმა შინაარსმა იურიდიული ძალა დაკარგა №634 კონსტიტუციური წარდგინების არსებითად განხილვის ეტაპზე.

7. №634 კონსტიტუციურ წარდგინებაში წამოჭრილი კონსტიტუციური პრობლემა 306-ე მუხლის მე-4 პუნქტის კონსტიტუციურობასთან დაკავშირებით, №3/1/608,609 გადაწყვეტილებაში განხილული საკითხის იდენტური შინაარსის მატარებელია. ორივე საქმეში კონსტიტუციური წარდგინების ავტორებისთვის არაკონსტიტუციურ რეგულაციას წარმოადგენს საკასაციო სასამართლოს ბოჭვა საკასაციო საჩივრისა და შესაგებლის ფარგლებით, რაც მას არ აძლევდა პირის პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლების საშუალებას დანაშაულის დეკრიმინალიზების შემთხვევაში. მოყვანილ გადაწყვეტილებაში სწორედ ასეთი რეგულაცია იქნა მიჩნეული არაკონსტიტუციურად. შესაბამისად, საქმის განხილვის მომენტისათვის №634 კონსტიტუციური წარდგინების ავტორის მიერ სადავოდ გამხდარი სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 პუნქტის სადავო ნორმატიული შინაარსი ძალადაკარგულია.

8. „საკონსტიტუციო სამართალწარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-13 მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, საქმის არსებითად განსახილველად მიღების შემდეგ სადავო ნორმის ძალადაკარგულად ცნობა საკონსტიტუციო სამართალწარმოების შეწყვეტის საფუძველს წარმოადგენს, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ძალადაკარგულად ცნობილი სადავო აქტის საქართველოს კონსტიტუციასთან შესაბამისობის საკითხის გადაწყვეტა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია კონსტიტუციური უფლებებისა და თავისუფლებების უზრუნველსაყოფად. თუმცა განსახილველ შემთხვევაში სადავო ნორმა სწორედ კონსტიტუციურ უფლებებთან მისი შესაბამისობის შემოწმების შედეგად იქნა ძალადაკარგულად ცნობილი საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ. ამასთან, №634 კონსტიტუციური წარდგინება არ ქმნის დამატებით ისეთი საკითხის გადაწყვეტის საჭიროებას, რომელზე პასუხიც არ არის გაცემული საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 29 სექტემბრის გადაწყვეტილებაში. შესაბამისად, უნდა ჩაითვალოს, რომ კონსტიტუციური უფლებების დაცვის ინტერესი, რომელიც ზოგადად მიიღწევა საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ სადავო ნორმატიული შინაარსის კონსტიტუციურობის შეფასებით, მიღწეულია და მისი ხელახალი შეფასების საჭიროება მოცემული დავის ფარგლებში არ არსებობს.

9. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სახეზე არ არის „საკონსტიტუციო სამართალწარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-13 მუხლის მე-6 პუნქტით გათვალისწინებული საფუძველი სადავო ნორმის ძალადაკარგულად ცნობის შემთხვევაში სამართალწარმოების გასაგრძელებლად. შესაბამისად, „საკონსტიტუციო სამართალწარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-13 მუხლის მე-2 პუნქტის საფუძველზე, საქმისწარმოება №634 კონსტიტუციური წარდგინების აღნიშნულ დავის საგანთან მიმართებით უნდა შეწყდეს.

10. საკონსტიტუციო სასამართლო შეაფასებს საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 269-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის კონსტიტუციურობას, რომელიც სადავოა №633 და №634 კონსტიტუციური წარდგინებების მიხედვით, კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მე-2 წინადადებასთან მიმართებით.

11. საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის თანახმად, „არავინ არ აგებს პასუხს იმ ქმედობისათვის, რომელიც მისი ჩადენის დროს სამართალდარღვევად არ ითვლებოდა. კანონს, თუ ის არ ამსუბუქებს ან არ აუქმებს პასუხისმგებლობას, უკუძალა არა აქვს“. „საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტი კანონის დროში მოქმედების საფუძველს განსაზღვრავს, რაც სამართლებრივი უსაფრთხოებისა და სტაბილურობის პრინციპების დაცვის აუცილებლობით არის განპირობებული... საკანონმდებლო ნორმით გათვალისწინებული სამართლებრივი შედეგის განჭვრეტადობის, სამართლებრივი განსაზღვრულობის ხარისხს მნიშვნელოვნად განაპირობებს ის, თუ როგორ მოქმედებს კანონი დროში. ... ამიტომ კანონმდებელი, ისევე როგორც კანონშემდგარდებელი, განსაკუთრებული სიფრთხილით უნდა ეკიდებოდეს კანონის დროში გამოყენების საკითხს. როდესაც კანონი წარსულში წარმოშობილი ურთიერთობების მოწესრიგებას ისახავს მიზნად (ან ასეთი თანმდევი ეფექტი გააჩნია), მისი შეფასება საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის ჭრილში უნდა მოხდეს“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 4 მარტის №1/2/552 გადაწყვეტილება საქმეზე „სს „ლიბერთი ბანკი“ საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“).

12. ამასთან, კონსტიტუციის 42-ე მუხლი „კონსტიტუციური უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვის მნიშვნელოვან გარანტიას შეიცავს, რამდენადაც დაუშვებლად მიიჩნევს ისეთი კანონის მიღებას, რომელიც წარსულში განხორციელებულ და დასრულებულ ქმედებას სამართალდარღვევათა რიცხვს რეტროაქტიურად მიაკუთვნებს, დააწესებს ან გაამკაცრებს პასუხისმგებლობას და ამით სამართლებრივ შედეგებს *ex post facto* შეცვლის“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 4 მარტის №1/2/552 გადაწყვეტილება საქმეზე „სს „ლიბერთი ბანკი“ საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“). „უკუძალის აკრძალვით კონსტიტუცია იძლევა იმის გარანტიას, რომ სამართლის სუბიექტები დაცული იქნენ კანონთა მოქმედების შედეგად გამოწვეული უარყოფითი შედეგებისაგან. ვინაიდან ნებისმიერი კანონი საზოგადოების ცხოვრების უშუალო პროდუქტია. არ არის გამორიცხული, რომ ახალი კანონი, მის წინამორბედთან შედარებით, აუარესებდეს სუბიექტის მდგომარეობას“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2009 წლის 13 მაისის №1/1/428,447,459 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს სახალხო დამცველი, საქართველოს მოქალაქე ელგუჯა საბაური და რუსეთის ფედერაციის მოქალაქე ზვიად მანია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“).

13. „კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის წინადადებები ორგანულ ერთიანობას ქმნის და უზრუნველყოფს, რომ სამართალდარღვევა, რომელიც პასუხისმგებლობის საფუძველია და თავად პასუხისმგებლობა ამ სამართალდარღვევის გამო, როგორც სახელმწიფოს მიერ გატარებული იძულებითი ღონისძიებების ერთობლიობა, იქნება იმგვარი, როგორც ამას განსაზღვრავდა სამართალდარღვევის მომენტში მოქმედი კანონმდებლობა. ამ აბსოლუტური კონსტიტუციური მოთხოვნიდან არსებობს მხოლოდ ერთი გამონაკლისი – 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის დაცვის სფეროში კანონმდებელს შეუძლია, მიანიჭოს კანონს უკუძალა, თუ ის გააუქმებს სამართალდარღვევის ჩადენის დროს მოქმედი კანონით გათვალისწინებულ პასუხისმგებლობას ან შეამსუბუქებს მას. ამ უკანასკნელი დანაწესით კონსტიტუცია გამოხატავს მოქალაქის უფლებებისადმი ჰუმანურ დამოკიდებულებას და ამ გზით ახდენს მათი მხრიდან პოზიტიური ქმედებების სტიმულირებას. ახალი ნორმატიული სინამდვილე იკავებს ძველის ადგილს და, შესაბამისად, აძლიერებს სამართალდამრღვევის უფლებების დაცვის გარანტიებს“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2009 წლის 13 მაისის №1/1/428,447,459 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს სახალხო დამცველი, საქართველოს მოქალაქე ელგუჯა საბაური და რუსეთის ფედერაციის მოქალაქე ზვიად მანია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-1,3).

14. 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მიზნებისთვის პასუხისმგებლობის კატეგორიაზე მსჯელობისას საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ აღნიშნა, „პასუხისმგებლობა იქ არის, სადაც სახეზეა სამართალდარღვევა, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის ინსტიტუციურ ერთიანობას და, შესაბამისად, მათი შეფასებისას ლოგიკურ ურთიერთგანპირობებულობას...“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2009 წლის 13 მაისის №1/1/428,447,459 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს სახალხო დამცველი, საქართველოს მოქალაქე ელგუჯა საბაური და რუსეთის ფედერაციის მოქალაქე ზვიად მანია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-4).

15. „ტერმინი „პასუხისმგებლობა“ უნდა განიმარტოს ფართოდ და მასში უნდა ვიგულისხმოთ ნებისმიერი იურიდიული პასუხისმგებლობა. რაც შეეხება პასუხისმგებლობის გაუქმებას, აქ პირველ რიგში იგულისხმება ამა თუ იმ მართლსაწინააღმდეგო ქმედების სამართალდარღვევათა კატალოგიდან ამორიცხვა. შესაბამისად, ქმედებისთვის პასუხისმგებლობის დაწესება იქნება ამ ქმედების სამართალდარღვევად გამოცხადება“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2009 წლის 13 მაისის №1/1/428,447,459 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს სახალხო დამცველი, საქართველოს მოქალაქე ელგუჯა საბაური და რუსეთის ფედერაციის მოქალაქე ზვიად მანია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-5). პასუხისმგებლობის შინაარსთან დაკავშირებით საკონსტიტუციო სასამართლომ დამატებით აღნიშნა: „იმავედროულად, პასუხისმგებლობა შეიძლება არ იყოს გათვალისწინებული სისხლის სამართლის კანონმდებლობაში, მაგრამ მისი სიმძიმის, გამოწვეული ეფექტის და უფლებების შეზღუდვის ხარისხის გათვალისწინებით, იგი შესაძლოა სასჯელთან გათანაბრდეს... კანონით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის არსის, მისი სამართლებრივი ბუნების განსაზღვრისას მხედველობაშია ასევე მისაღები მიზანი, რომლის მისაღწევადაც გამოიყენება იგი. შესაბამისად, პასუხისმგებლობის ბუნება, ფუნქცია, მიზნები და სხვა ელემენტები განასხვავებს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას სხვა სახის ზემოქმედების ზომებისგან“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2011 წლის 11 ივნისის №3/2/416 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს სახალხო დამცველი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ, II-42).

16. საქმეში, რომელიც დევნის ხანდაზმულობის ვადის მომწესრიგებელი და პირობითი მსჯავრის გამომრიცხველი ნორმების უკუძალით გამოყენებას ეხებოდა, საკონსტიტუციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ პასუხისმგებლობის

დამდგენი კანონი „მაშინ არის კონსტიტუციის შეუსაბამო, თუ მას მინიჭებული აქვს უკუქვევითი ძალა და, ამავე დროს, ის აწესებს ან ამკაცრებს პირის პასუხისმგებლობას. შესაბამისად, სადავო ნორმის კონსტიტუციურობის საკითხის გადასაწყვეტად პასუხი უნდა გაეცეს შემდეგ კითხვებს: 1. იძლევა თუ არა სადავო ნორმა კანონის უკუძალით გამოყენების შესაძლებლობას; 2. იწვევს თუ არა პასუხისმგებლობის დაწესებას ან გამკაცრებას ხანდაზმულობის ვადის მომწესრიგებელი ან პირობითი მსჯავრის გამომრიცხველი ნორმების უკუძალით გავრცელება; სადავო ნორმა კონსტიტუციის შეუსაბამოდ მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება ჩაითვალოს, თუ ორივე კითხვაზე დადებითი პასუხი იქნება გაცემული” (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2009 წლის 13 მაისის №1/1/428,447,459 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს სახალხო დამცველი, საქართველოს მოქალაქე ელგუჯა საბაური და რუსეთის ფედერაციის მოქალაქე ზვიად მანია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ”, II-5).

17. ამასთან, უშუალოდ პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი ან გამაუქმებელი კანონის უკუძალით გამოყენების კონსტიტუციურ დებულებასთან დაკავშირებით საკონსტიტუციო სასამართლომ აღნიშნა: „პასუხისმგებლობის დამამძიმებელი ან დამდგენი კანონის უკუძალით გამოყენების აკრძალვა გამომდინარეობს სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპიდან და უკავშირდება კანონის განსაზღვრულობისა და სამართლებრივი უსაფრთხოების უზრუნველყოფას. ამის საპირისპიროდ, პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი ან პასუხისმგებლობისგან გამათავისუფლებელი კანონის უკუძალით გამოყენების შესაძლებლობა არა მარტო არ ემსახურება, არამედ ლოგიკურადაც არ უკავშირდება კანონის განსაზღვრულობასა და განჭვრეტადობას... თუმცა, მიუხედავად კანონის განსაზღვრულობასთან კავშირის არარსებობისა, პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი ან პასუხისმგებლობისგან გამათავისუფლებელი კანონის უკუძალით გამოყენების შესაძლებლობა მაინც უკავშირდება სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპს, ვინაიდან ემსახურება მისი... ორი მთავარი მიზნის რეალიზაციას: ა) პირის დაცვას მის უფლებებში გაუმართლებელი ჩარევისგან (როდესაც უფლებებში ჩარევა ხდება რეალური საჭიროების, მიზნის გარეშე ან ხდება იმაზე უფრო მძიმე ინტენსიური ჩარევა, ვიდრე ეს ობიექტურად აუცილებელია დემოკრატიულ და სამართლებრივ სახელმწიფოში ლეგიტიმური ინტერესების დასაცავად) და ბ) ზოგადად, სამართლის ჰუმანურობის ხელშეწყობას” (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2014 წლის 13 ნოემბრის №1/4/557,571,576 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქეები - ვალერიან გელბახიანი, მამუკა ნიკოლაიშვილი და ალექსანდრე სილაგაძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ”, II -61).

18. „საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მე-2 წინადადება ადგენს პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი და გამაუქმებელი კანონის უკუძალით გავრცელებისთვის კონსტიტუციურ საფუძველს. მართალია, ის არ ბოჭავს ხელისუფლებას ისეთივე აბსოლუტური, უპირობო ვალდებულებით, როგორცაა წარმოადგენს ამავე ნორმით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის დამდგენი ან დამამძიმებელი კანონის უკუძალით გავრცელების აკრძალვა, მაგრამ, ნამდვილად, დამატებით ზღუდავს სახელმწიფოს თავისუფალი მიხედულების ფარგლებს პრინციპით – არ მოხდეს ადამიანის თავისუფლებაში ჩარევა მაშინ, როდესაც ამის აუცილებლობა არ/აღარ არსებობს და იმაზე უფრო მკაცრად, ვიდრე ეს ობიექტურად აუცილებელია კონკრეტული ლეგიტიმური მიზნების დასაცავად” (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2014 წლის 13 ნოემბრის №1/4/557,571,576 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქეები – ვალერიან გელბახიანი, მამუკა ნიკოლაიშვილი და ალექსანდრე სილაგაძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ”, II -71).

19. „როდესაც ხდება ქმედების დეკრიმინალიზაცია ან სასჯელის შემსუბუქება, საფუძველი ეცლება გარკვეული დროით ადრე ჩადენილი იგივე ქმედებისთვის პასუხისმგებლობის ან უფრო მკაცრი პასუხისმგებლობის დაკისრებას... პირმა პასუხი უნდა აგოს რეალურად საზოგადოებრივად საშიში ქმედების ჩადენისთვის, ამასთან, იმ წესითა და ფარგლებში, რაც ობიექტურად აუცილებელი და საკმარისია კონკრეტული სამართალდარღვევისთვის პასუხისმგებლობის დაკისრების მიზნების მისაღწევად” (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2014 წლის 13 ნოემბრის №1/4/557,571,576 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქეები – ვალერიან გელბახიანი, მამუკა ნიკოლაიშვილი და ალექსანდრე სილაგაძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ”, II - 64).

20. განსახილველ საქმეში საკონსტიტუციო სასამართლომ უნდა დაადგინოს შემდეგი: ა. ზღუდავს თუ არა სადავო ნორმა პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი კანონის გამოყენებას; ბ. აღნიშნული შეზღუდვის გამო პირს თუ ეკისრება უფრო მძიმე პასუხისმგებლობა, ვიდრე ახალი კანონის უკუძალით გამოყენების შემთხვევაში დაეკისრებოდა. რამდენადაც შემამსუბუქებელი კანონის უკუძალით გამოყენების პრინციპი, პასუხისმგებლობის დამამძიმებელი კანონის უკუძალის აკრძალვისგან განსხვავებით, არ არის აბსოლუტური, შეზღუდვის დადგენის შემთხვევაში სასამართლომ აგრეთვე უნდა გაარკვიოს, ემსახურება თუ არა ლეგიტიმურ მიზანს ან რაიმე ობიექტურ საჭიროებას პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი კანონის უკუძალით გამოყენების შეზღუდვა. სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის სადავო 269-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად, თუ განაჩენის გამოტანის მომენტისთვის ახალი კანონი აუქმებს ქმედების დანაშაულებრიობას, სასამართლო მიიღებს გამამტყუნებელ განაჩენს სასჯელის დანიშვნით და მისი მოხდისგან გათავისუფლებით. აღსანიშნავია, რომ 269-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, გამამტყუნებელი განაჩენი შეიძლება გამოტანილ იქნეს: ა. მოსახდელი სასჯელის დანიშვნით; ბ. მოსახდელი სასჯელის დანიშვნით და პირის გათავისუფლებით მისი მოხდისგან; გ. მოსახდელი სასჯელის დაუნიშნავად (რასაც ადგილი აქვს მხოლოდ პირის გარდაცვალების შემთხვევაში). ამ მუხლის საფუძველზე გამამტყუნებელი განაჩენის განსაზღვრებიდან ჩანს, რომ პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი კანონი გამოიყენება მოსახდელი სასჯელის მიმართ. ცხადია, რომ პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი კანონი არ გამოიყენება და არ ახდენს გავლენას კანონიერ ძალაში შესული განაჩენით დანიშნულ სასჯელზე, რომელიც უკვე აღსრულდა სრულად ან ნაწილობრივ.

21. ამავე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, გამამტყუნებელი განაჩენი ნიშნავს სასამართლოს გადაწყვეტილებას

ბრალდებულის დამნაშავედ ცნობის შესახებ. რამდენადაც ახალი კანონი აუქმებს ქმედების დანაშაულებრიობას, თავისთავად ცხადია, რომ ბრალდებულის დამნაშავედ ცნობა ვერ მოხდება ახალი კანონის საფუძველზე და სასამართლო ამ გადაწყვეტილებას და შესაბამის გამამტყუნებელ განაჩენს იღებს ძველი, პასუხისმგებლობის დამდგენი კანონის საფუძველზე, სამართალდარღვევის შეფასების ნაწილში იყენებს არა ახალ კანონს, არამედ ძველ კანონს. შესაბამისად, არ ხდება პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი ახალი კანონის გამოყენება. ამასთან, ძველი კანონით არა მხოლოდ პირის დანაშაულებრიობა განისაზღვრება, არამედ სასამართლო პირს აგრეთვე განუსაზღვრავს და უნიშნავს სასჯელის სათანადო ზომასაც. აღნიშნულიც მხოლოდ ქმედების დროს მოქმედი და პასუხისმგებლობის დამდგენი კანონის საფუძველზე შეიძლება მოხდეს, რადგან სასჯელი, თავისთავად, ვერ განისაზღვრება ახალი კანონით, რომელიც ქმედების დანაშაულებრიობას აუქმებს და პასუხისმგებლობის საფუძველის გაუქმებით გამორიცხავს პირისთვის რაიმე სასჯელის დაკისრებასაც. ამ ნაწილშიც ნათელია, რომ გამოიყენება ძველი და არა ახალი, მსუბუქი კანონი. რაც შეეხება პირის გათავისუფლებას ძველი კანონის საფუძველზე დანიშნული სასჯელის მოხდისგან, ეს ახალი კანონის სამართლებრივ შედეგად და გამოყენებად უნდა ჩაითვალოს.

22. ამდენად, სადავო ნორმა ქმნის ნორმატიულ რეალობას, სადაც ქმედების ჩამდენი პირის მიმართ გამოიყენება როგორც ძველი, პასუხისმგებლობის დამდგენი, ისე ახალი პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი კანონი. ქმედების დანაშაულებრიობა და სასჯელი განისაზღვრება ძველი კანონით, მაგრამ ახალი კანონის საფუძველზე, დეკრიმინალიზაციის გამო, პირი თავისუფლდება ძველი კანონით დაკისრებული სასჯელის მოხდისგან. თუმცა 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მე-2 წინადადების კონსტიტუციური მოთხოვნა შემამსუბუქებელი კანონის გამოყენებასთან დაკავშირებით ნიშნავს, რომ პირის პასუხისმგებლობის განსაზღვრა უნდა მოხდეს ახალი კანონის მიხედვით, რაც გულისხმობს არა მხოლოდ სასჯელის აღსრულების საკითხებს, არამედ, პირველ რიგში, პირის ქმედების სამართლებრივ შეფასებას ახალი კანონის საფუძველზე და სასჯელის ახალი კანონის მიხედვით განსაზღვრავს (თუ ახალი კანონი ითვალისწინებს სასჯელს). შემამსუბუქებელი კანონის უკუძალით გამოყენების წესი ნიშნავს, რომ არჩევანი უნდა გაკეთდეს ქმედების ჩადენის დროს მოქმედ კანონსა და ქმედების ჩადენის შემდგომ მიღებულ კანონს შორის, რომელიც აუქმებს ქმედების დანაშაულებრიობას და არჩევანი უნდა გაკეთდეს ახალი, მსუბუქი კანონის სასარგებლოდ, თუ რაიმე საგამონაკლისო გარემოება არ არსებობს, რომელიც გაამართლებდა მსუბუქი კანონის უკუძალით გამოყენების შეზღუდვას.

23. განსახილველ საქმეში, ცხადია, რომ ასეთი არჩევანი შემამსუბუქებელი კანონის სასარგებლოდ არ კეთდება. ძველ კანონს არ ანაცვლებს ახალი კანონი. ძველი კანონი მოქმედებს პირის ქმედების სამართლებრივი შეფასების და სასჯელის დანიშვნის ნაწილში და ახალი კანონი მხოლოდ მისი აღსრულების წესს ცვლის – ათავისუფლებს სასჯელის მოხდისგან. შესაბამისად, ასეთ სიტუაციაში ნათელია, რომ სადავო ნორმა ზღუდავს შემამსუბუქებელი კანონის უკუძალით გამოყენებას და კონსტიტუციის მოთხოვნის მიუხედავად, პირის მიმართ კვლავ გამოიყენება ძველი, პასუხისმგებლობის დამდგენი კანონი.

24. ამდენად, კონსტიტუციურობის საკითხის გადასაწყვეტად საჭიროა, პასუხი გაეცეს მეორე კითხვას – სასჯელის მოხდისგან გათავისუფლება ახალი კანონის საფუძველზე თუ არის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლების იდენტური, როგორც ამას ამტკიცებს მოპასუხე. ამ მიზნით, უნდა გავანალიზოთ სასჯელის დანიშვნის და მისი მოხდისგან გათავისუფლების სამართლებრივი შედეგები, განსხვავება პასუხისმგებლობისგან და სასჯელისგან გათავისუფლებას შორის.

25. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 79-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, „სასჯელისგან გათავისუფლებული ითვლება ნასამართლობის არმქონედ“. ამდენად, ქმედების ჩადენის დროს მოქმედი კანონის საფუძველზე გასამართლებისა და სასჯელის დანიშვნის მიუხედავად, ახალი კანონით ქმედების დეკრიმინალიზაციის შემთხვევაში პირს არ წარმოეშობა ნასამართლობა. შესაბამისად, ნასამართლობის არქონა იცავს პირს ნასამართლობიდან გამომდინარე უარყოფითი და არასასურველი სამართლებრივი შეზღუდვებისგან ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში (მაგ., საჯარო სამსახურში დასაქმების თვალსაზრისით). ამასთან, მოპასუხე მართებულად მიუთითებს, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი არაერთგზისი დანაშაულის (მუხლი 15) და დანაშაულის რეციდივის (მუხლი 17) განმარტებისას აუცილებელ ელემენტად მიიჩნევს პირის წინა ნასამართლობას. დეკრიმინალიზების შემთხვევაში ახალი კანონის ძალით სასჯელისგან და, შესაბამისად, ნასამართლობისგან გათავისუფლება გამორიცხავს რისკს, რომ მომავალში პირის მიერ გარკვეული დანაშაულების ჩადენისას მას პასუხისმგებლობა დაუმძიმდება, რადგან ერთხელ უკვე იქნა გამტყუნებული შესაბამისი დანაშაულის ჩადენისთვის. ამდენად, ქმედების ჩადენის დროს მოქმედი კანონის საფუძველზე, გასამართლება და სასჯელის დანიშვნა პირს არ უქმნის ნასამართლობიდან გამომდინარე არასასურველ სამართლებრივ შეზღუდვებს და რისკებს.

26. მეორე მხრივ, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლის მე-8 ნაწილის თანახმად, პირი, რომლის მიმართაც გამოტანილია გამამტყუნებელი განაჩენი, არის მსჯავრდებული. პირი, რომელიც დამნაშავედ იქნება ცნობილი და სასჯელი დაენიშნება ქმედების ჩადენის დროს მოქმედი კანონის საფუძველზე, მიუხედავად იმისა, რომ გათავისუფლდება სასჯელის მოხდისგან, მაინც ითვლება მსჯავრდებულად. აღსანიშნავია, რომ სისხლის სამართლის კოდექსის კერძო ნაწილი ითვალისწინებს მთელ რიგ მუხლებს, სადაც დამამძიმებელ გარემოებას წარმოადგენს შესაბამისი დანაშაულის ჩადენა ამ მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულისთვის მსჯავრდებული პირის მიერ (მაგ., მუხლი 322², მუხლი 338, მუხლი 192 და ა.შ.). შესაძლოა, რომ სისხლის სამართლის კოდექსის მუხლით გათვალისწინებული ერთ-ერთი შემადგენლობის დეკრიმინალიზება მოხდეს, შესაბამისად ქმედების ჩამდენი პირი გამტყუნდეს დანაშაულისთვის და გათავისუფლდეს სასჯელის მოხდისგან ახალი კანონის საფუძველზე. ამის მიუხედავად, თუ პირი რაღაც დროის შემდეგ ჩაიდენს იმავე მუხლით გათვალისწინებულ სხვა დანაშაულს (რომლის

დეკრიმინალიზება არ მომხდარა), მას შეიძლება უფრო მძიმე პასუხისმგებლობა დაეკისროს, როგორც ამ დანაშაულისთვის წინათ მსჯავრდებულ პირს. აღნიშნული მიუთითებს, რომ ძველი კანონის საფუძველზე პირის გამტყუნება და სასჯელის დანიშვნა არ არის ფორმალური და რეალურ სამართლებრივ შედეგს მოკლებული აქტი. თავისთავად, იმ ფაქტის გამო, რომ პირის მიმართ წინათ გამოტანილი იქნა გამამტყუნებელი განაჩენი, მას შეიძლება დაეკისროს გაზრდილი და უფრო მძიმე პასუხისმგებლობა გარკვეული დანაშაულების ჩადენის შემთხვევაში.

27. დამატებით, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 274-ე მუხლის პირველი ნაწილის “კ” ქვეპუნქტის თანახმად, უნდა აღინიშნოს, რომ გამამტყუნებელი განაჩენი შეიძლება შეიცავდეს გადაწყვეტილებას პირისთვის სახელმწიფო ჯილდოს, სამხედრო, საპატიო ან სპეციალური წოდების ჩამორთმევის შესახებ. რადგან ეს იძულებითი ღონისძიება არ წარმოადგენს სასჯელს სისხლის სამართლის კოდექსის მე-40 მუხლის გაგებით, სასჯელის მოხდისგან გათავისუფლება არ გაათავისუფლებს პირს ამ იძულებითი ღონისძიებისგან, რომელიც ძველი და გაუქმებული კანონის გამოყენების გამო დაეკისრება. იგივე ლოგიკა ვრცელდება ცალკეული დანაშაულებისთვის გათვალისწინებულ იძულებით ღონისძიებებზე, რომლებიც სისხლის სამართლის კანონმდებლობის მიხედვით არ ხდება სასჯელის განმარტებაში. შესაბამისად, დეკრიმინალიზაციის შესახებ ახალი კანონის საფუძველზე სასჯელისგან გათავისუფლება პირს ამ იძულებისგან ვერ დაიცავს. ამგვარი იძულებითი ღონისძიების მაგალითს წარმოადგენს “ნარკოტიკული დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ” საქართველოს კანონის მე-3 მუხლით გათვალისწინებული უფლებების ჩამორთმევა, რომელიც სასჯელისგან გათავისუფლებულ პირს მნიშვნელოვან შეზღუდვებს შეიძლება უწყესდეს.

28. აქვე აღსანიშნავია, რომ სისხლის სამართლის კოდექსი განასხვავებს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისგან (თავი XIII) და სასჯელისგან გათავისუფლების საფუძველს (თავი XIV). სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლების საფუძველია ქმედითი მონანიება, ვითარების შეცვლა, ბრალდებულის თანამშრომლობა საგამოძიებო ორგანოებთან და სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის ხანდაზმულობის ვადის გასვლა. სასჯელისგან გათავისუფლების ფორმებს, მეორე მხრივ, წარმოადგენს სასჯელის მოხდისგან პირობით ვადამდე გათავისუფლება, სასჯელის მოუხდელი ნაწილის უფრო მსუბუქი სასჯელით შეცვლა, სასჯელის გადახედვა მსჯავრდებულის გამოძიებასთან თანამშრომლობის შედეგად, სასჯელისგან გათავისუფლება ავადმყოფობის ან ხანდაზმულობის გამო, სასჯელის გადავადება ორსული ქალისთვის და სასჯელის მოხდისგან გათავისუფლება გამამტყუნებელი განაჩენის ხანდაზმულობის გამო. საფუძველთა ამ ორ ჯგუფს ერთმნიშვნელოვნად განასხვავებს ის, რომ პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლება ხდება მანამ, სანამ სასამართლო დაადგენს პირის დამნაშავეობას და მიიღებს გამამტყუნებელ განაჩენს. თუ პირის დამნაშავეობა დადგინდება და მას სასჯელი დაენიშნება, შეიძლება ის გათავისუფლდეს მისი მოხდისგან სასჯელის აღსრულებამდე ან აღსრულების დაწყების შემდეგ, მაგრამ სისხლის სამართლის კოდექსის მიხედვით, ეს მხოლოდ სასჯელისგან გათავისუფლებაა და არა პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლება.

29. კანონმდებლობის ანალიზი საშუალებას გვაძლევს დავასკვნათ, რომ ერთი მხრივ დანიშნული სასჯელისგან გათავისუფლება სისხლის სამართლის კოდექსის მიზნებისთვისაც არ წარმოადგენს პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლებას. ამასთან, სასჯელისგან გათავისუფლება არ ნიშნავს, რომ პირი თავისუფლდება სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის შემადგენელი ყველა იძულებითი ღონისძიებისგან ან მსჯავრდებულის სტატუსთან დაკავშირებული სამომავლო ნეგატიური სამართლებრივი შედეგებისგან. აღნიშნულის გათვალისწინებით იმის თქმა, რომ ქმედების ჩადენის დროს მოქმედი, პასუხისმგებლობის დამდგენი კანონის საფუძველზე გასამართლება ფორმალურ ხასიათს ატარებს და რეალურად ახალი და პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი კანონი გამოიყენება, არასწორია. სადავო ნორმა საშუალებას იძლევა, პირს დაეკისროს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის თანმდევი ცალკეული იძულებითი ღონისძიებები ან სამართლებრივი შედეგები, რაც მის მდგომარეობას აუარესებს და რაც მას არ დაეკისრებოდა, მისი გასამართლება ახალი, პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი კანონის საფუძველზე რომ მოხდარიყო.

30. გარდა ამისა, ხაზგასმას საჭიროებს ის გარემოება, რომ სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის საფუძველია დანაშაული, ანუ სისხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებული მართლსაწინააღმდეგო და ბრალეული ქმედება. მოთხოვნა, რომ დანაშაული უნდა იყოს ბრალეული ქმედება, ნიშნავს მის გასაკიცხაობას სასამართლოს მიერ. პირის ბრალეულად ცნობა სასამართლოს მიერ ნიშნავს მის გაკიცხვას იმისთვის, რომ დაარღვია კანონი და მართლსაწინააღმდეგო ქმედების ჩადენის არჩევანი გააკეთა. პირის ბრალეულობა ამგვარი გაგებით, წარმოადგენს საფუძველს პირის დამნაშავედ ცნობისთვის და სასჯელის დაკისრებისთვის. პირის გასამართლების არსი მდგომარეობს არა მხოლოდ სასჯელის დაკისრებაში, არამედ, უპირველეს ყოვლისა, სასამართლოს მეშვეობით პირის გაკიცხვაში მის მიერ ჩადენილი მართლსაწინააღმდეგო ქმედების ჩადენისთვის. დასკვნა პირის დამნაშავეობის შესახებ და მით უფრო სასჯელის დანიშვნა, რომელშიც ვლინდება, რას იმსახურებს სამართალდამრღვევი პირი სასამართლოს შეფასებით, გარდაუვლად შეიცავს გაკიცხვის ელემენტს. სისხლისსამართლებრივი წარმოების კონტექსტში პირის დამნაშავედ ცნობა და ნაგულისხმევი გაკიცხვა, თავის მხრივ, ახდენს გავლენას შესაბამისი პირის რეპუტაციაზე და ამ პირის აღქმაზე საზოგადოების სხვა წევრების მიერ.

31. ის ფაქტი, რომ სისხლის სამართალწარმოების ფარგლებში ბრალდებულის ერთ-ერთი ინტერესი არის მისი რეპუტაცია, განსაკუთრებით ნათლად ჩანს უდანაშაულობის პრეზუმფციასთან დაკავშირებულ საერთაშორისო და ეროვნული სასამართლოების პრაქტიკაში. უდანაშაულობის პრეზუმფციის დარღვევას მაშინაც შეიძლება ჰქონდეს ადგილი, როდესაც პირის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნა წყდება გამამტყუნებელი განაჩენის ან რაიმე სასჯელის დაკისრების გარეშე, თუ სასამართლო ან სხვა ხელისუფლების ორგანო პირს ეპყრობა იმგვარად, თითქოს დადასტურებული იყოს პირის დამნაშავეობა მისთვის ბრალად შერაცხულ ქმედებაში. აღნიშნული მიუთითებს, რომ

უდანაშაულობის პრეზუმპცია არა მხოლოდ “შედეგზე-ორიენტირებული” გარანტიაა, რომლის მიზანია, მიკერძოებისა და წინასწარ შექმნილი მოსაზრებებისგან თავისუფალი, სამართლიანი სასამართლო განხილვის უზრუნველყოფა, უდანაშაულობის პრეზუმპციის მიზანია აგრეთვე პირის რეპუტაციის დაცვა მას შემდეგ, რაც სამართალწარმოება მის სასარგებლოდ დასრულდება, რათა საზოგადოების სხვა წევრების მიერ ის არ იქნეს აღქმული დამნაშავედ, როდესაც დამნაშავეობა არ დადასტურებულა სასამართლოს საბოლოო გამამტყუნებელი განაჩენით.

32. აღნიშნული ანალოგია უდანაშაულობის პრეზუმპციის პრაქტიკასთან ემსახურება იმის ხაზგასმას, რომ რეპუტაციის დაცვა არის ბრალდებულის ერთ-ერთი კანონიერი ინტერესი, რომელიც კითხვის ნიშნის ქვეშ დგება სისხლის სამართალწარმოების პროცესში. პირის დამნაშავედ ცნობა და ნაგულისხმევი გაკიცვა ახდენს ზეგავლენას მის რეპუტაციაზე. ამდენად, დამნაშავედ ცნობის და სასჯელის დაკისრების მომენტიდან პირი ექვემდებარება, სახელმწიფოს მხრიდან, უარყოფით და არასასურველ ზეგავლენას, რომელიც მის მიერ ჩადენილი მართლსაწინააღმდეგო ქმედების შედეგია და სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის გამოვლენის პირველადი ფორმაა, ამასთან, ყველა სხვა ღონისძიების საფუძველია.

33. დასკვნის სახით უნდა აღინიშნოს, რომ გაუქმებული კანონის საფუძველზე პირის გასამართლება, გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანა და სასჯელის დანიშვნა, თავისთავად, წარმოადგენს პირისთვის პასუხისმგებლობის დაკისრებას ქმედების ჩადენის დროს მოქმედი კანონის საფუძველზე. ამ დასკვნას ვერ ცვლის ის ფაქტი, რომ შესაბამისი ქმედების დეკრიმინალიზაციის დამდგენი ახალი კანონის საფუძველზე პირი თავისუფლდება დანიშნული სასჯელის მოხდისგან. პირის დამნაშავედ და ბრალეულად ცნობა, რაც გულისხმობს მის გაკიცვას ჩადენილი მართლსაწინააღმდეგო ქმედებისთვის უკვე წარმოადგენს მისი ინტერესების შეზღუდვას სახელმწიფოს მიერ ჩადენილი სამართალდარღვევის პასუხად და, ამდენად, უნდა ჩაითვალოს “პასუხისმგებლობად” კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მიზნებისთვის.

34. როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი კანონის უკუძალით გამოყენების პრინციპი არ არის აბსოლუტური და ექვემდებარება გამართლებას, თუ შეზღუდვა მიზნად ისახავდა სამართალდარღვევისთვის პასუხისმგებლობის დაკისრების ლეგიტიმური მიზნების მიღწევას ან განპირობებული იყო ობიექტური საჭიროებით. შესაბამისად, უნდა გადავამოწმოთ, დეკრიმინალიზაციის კანონის უკუძალით გამოყენების შეზღუდვა და პირის დამნაშავეობის დადგენა ძველი, პასუხისმგებლობის დამდგენი კანონით თუ არის გამართლებული.

35. პარლამენტის წარმომადგენელმა თავის ახსნა-განმარტებაში მიუთითა, რომ სადავო ნორმა მიზნად ისახავს სამართლებრივი პროცედურების გაგრძელებას, რათა ბრალდებულს ჰქონდეს შესაძლებლობა, მიაღწიოს გამართლებას წარდგენილ ბრალდებაში და მის მიმართ დევნა არ შეწყდეს არამარეაბილიტირებელი საფუძველით, როგორც არის ქმედების დეკრიმინალიზაცია.

36. საკონსტიტუციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სახელმწიფო უფლებამოსილია, უზრუნველყოს ბრალდებული სრული სასამართლო განხილვით მისთვის წარდგენილ ბრალდებაზე, თუნდაც მისთვის ბრალად შერაცხული ქმედების დეკრიმინალიზაციისას. მოპასუხემ სწორად აღნიშნა, რომ ძველი, პასუხისმგებლობის დამდგენი კანონის საფუძველზე გასამართლება შეიძლება ემსახურებოდეს ბრალდებულის ინტერესს, გაიმართლოს თავი წარდგენილ ბრალდებაში. მეტიც, ბრალდებულ პირს უფლება აქვს, მოითხოვოს ძველი, პასუხისმგებლობის დამდგენი კანონის საფუძველზე გასამართლება, თუ წარდგენილ ბრალდებაში უდანაშაულოდ ცნობა, მას მისცემს სისხლის სამართალწარმოების პროცესში მიყენებული არასასურველი სამართლებრივი შედეგების (მათ შორის სრულად ან ნაწილობრივ აღსრულებული სასჯელის) გამოსწორების საშუალებას. თუმცა ბლანკეტური წესის შემოღება, რომელიც ყველა დეკრიმინალიზებული ქმედებისთვის გასამართლებას, სასჯელის დანიშვნას და შემდეგ მისი მოხდისგან გათავისუფლებას ითვალისწინებს, არაპროპორციული საშუალებაა მიზნის მისაღწევად.

37. ნორმა, რომელიც პრეტენზიას აცხადებს ბრალდებულის უფლების დაცვაზე, ბრალდებულს უნდა აძლევდეს საშუალებას, აირჩიოს გასამართლება ძველი კანონით ან ახალი კანონით, იმის ნაცვლად, რომ ყველა პირი, გამონაკლისის გარეშე, იქნეს გასამართლებული უკვე დეკრიმინალიზებული დანაშაულისთვის, დაენიშნოს უკვე არასაჭიროდ და არაადეკვატურად მიჩნეული სასჯელი და მხოლოდ ამის შემდეგ გათავისუფლდეს სასჯელის მოხდისგან. პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი კანონის უკუძალით გამოყენების კონსტიტუციური პრინციპის დასახელებული მიზნით შეზღუდვა სრულიად გაუმართლებელია იმ პირების მიმართ, ვისაც არ სურს გასამართლება ძველი კანონის მიხედვით, არ უნდა საკუთარი უდანაშაულობის მტკიცება სრულ სასამართლო პროცესზე, მაგრამ, ამისდა მიუხედავად, უწევს იმ რეალობის მიღება, სადაც მას გასამართლებენ, მიუსჯიან სასჯელს, შეიძლება სხვა იძულებით ღონისძიებებსაც და მხოლოდ ამის შემდეგ გაათავისუფლებენ სასჯელის მოხდისგან. ამ შემთხვევაში შეზღუდვა არ არის ლეგიტიმური მიზანს მორგებული და პროპორციული საშუალება მიზნის მისაღწევად. შესაბამისად, დასახელებული ლეგიტიმური მიზანი ვერ ამართლებს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის გამაუქმებელი კანონის უკუძალით გამოყენების პრინციპის შეზღუდვას.

38. სადავო ნორმის საფუძველზე ბრალდებულის ინტერესების დაცვასთან დაკავშირებით, უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ სისხლის სამართალწარმოების პროცესში მიყენებული ზიანის ანაზღაურების ზოგადი წესი განისაზღვრება საქართველოს სისხლის საპროცესო კოდექსის 92-ე მუხლით. აღნიშნული მუხლის თანახმად, ზიანის ანაზღაურება ხდება სამოქალაქო ან ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით და უკავშირდება უკანონო საპროცესო მოქმედებას ან უკანონო გადაწყვეტილებას. შესაბამისად, ძველი, პასუხისმგებლობის დამდგენი კანონის საფუძველზე პირის გასამართლება ქმედების დეკრიმინალიზაციის შემდეგ, არ ემსახურება და არ ქმნის რაიმე დამატებით გარანტიას ზიანის ანაზღაურების თვალსაზრისითაც.

39. ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, სადავო ნორმა არაკონსტიტუციურად უნდა იქნეს ცნობილი საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მეორე წინადადებასთან “კანონს, თუ ის [...] არ აუქმებს პასუხისმგებლობას, უკუძალა არა აქვს” მიმართებით.

III.

სარეზოლუციო ნაწილი

საქართველოს კონსტიტუციის 89-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტისა და მე-2 პუნქტის, „საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-19 მუხლის მე-2 პუნქტის, 21-ე მუხლის პირველი პუნქტის, 23-ე მუხლის პირველი პუნქტის, 25-ე მუხლის პირველი, მე-2 და მე-3 პუნქტების, 27-ე მუხლის მე-5 პუნქტის, 42-ე მუხლის, 43-ე მუხლის მე-2, მე-4, მე-7 და მე-8 პუნქტების, 44-ე მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების, „საკონსტიტუციო სამართალწარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-13 მუხლის პირველი და მე-6 პუნქტების, 24-ე მუხლის მე-2 პუნქტის, 30-ე, 31-ე, 32-ე და 33-ე მუხლების საფუძველზე,

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო

ადგენს:

1. არაკონსტიტუციურად იქნეს ცნობილი საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მეორე წინადადებასთან მიმართებით საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ №633 და №634 კონსტიტუციურ წარდგინებებში აღნიშნული საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 269-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი.
2. შეწყდეს საქმე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს №634 კონსტიტუციური წარდგინების იმ ნაწილზე, რომელიც საქართველოს კონსტიტუციის მე-40 მუხლის მე-3 პუნქტთან და 42-ე მუხლის მე-5 პუნქტის მე-2 წინადადებასთან მიმართებით სადავოდ ხდის საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის იმ ნორმატიული შინაარსის კონსტიტუციურობას, რომელიც გამორიცხავს სასამართლოს შესაძლებლობას, გასცდეს საკასაციო საჩივრის ფარგლებს იმ შემთხვევაში, როდესაც შესაძლოა, სახეზე იყოს ისეთი პირის მსჯავრდება, რომლის მიერ ჩადენილი ქმედება განაჩენის გამოტანის დროს დანაშაულს აღარ წარმოადგენს.
3. არაკონსტიტუციური ნორმა იურიდიულად ძალადაკარგულად იქნეს ცნობილი ამ გადაწყვეტილების სხდომათა დარბაზში გამოქვეყნების მომენტიდან.
4. გადაწყვეტილება ძალაშია საკონსტიტუციო სასამართლოს სხდომაზე მისი საჯაროდ გამოცხადების მომენტიდან.
5. გადაწყვეტილება საბოლოოა და გასაჩივრებას ან გადასინჯვას არ ექვემდებარება.
6. გადაწყვეტილების ასლი გაეგზავნოს საქართველოს პარლამენტს, საქართველოს პრეზიდენტს, საქართველოს მთავრობას და საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.
7. გადაწყვეტილება “საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეში” გამოქვეყნდეს 15 დღის ვადაში.

პლენუმის წევრები:

გიორგი პაპუაშვილი

ქეთევან ერემაძე

კონსტანტინე ვარძელაშვილი

ზაზა თავაძე

მაია კობალეიშვილი

ოთარ სიჭინავა

მერაბ ტურავა

ლალი ფაფიაშვილი

თამაზ ცაბუტაშვილი

